

ابوالقاسم ر حمانی

دبیر گروه جامعه

تقریباً دو هفته از سفر به زاهدان وروایت ماجرای ۸ مهرماه و آن فاجعه بعد از نمازجمعه می گذرد و هر روز که جلوتر می رویم، زوایای جدیدتری از مساله هم هویدا می شود. آن یکی دوروزی که در زاهدان بودم و هم از منابع محلی و رسمی و هم مردم عادی از ماجرا سوال می کردم، لایه لای اظهارات متناقضی که بود و روایت های متفاوتی که داشتند، دو مساله پررنگ تر از همه بود. یکی شایعه تجاوز به دختر چابهار ی توسط یکی از ماموران نیروی انتظامی و دیگری هم تحرکات مولوی عبدالحمید که سوار بر موج انتقادات و اعتراضات به همان مورد اول، اهل سنت استان را درگیر اعتراضات و بعد هم اغتشاشات می کرد. نوشتیم که این رویه و اتفاقاتی که در شهرهای مختلف این استان در جریان است به علاوه دامنه دار شدنش، آتشی را بلند

منابع محلی به «فرهیختگان» خبر دادند

در خاش چه گذشت؟

سیستان وبلوچستان فروکش کرده و به دنبال این اقدام درست و بجای مسئولان قضایی و انتظامی استان در پذیرش قصور و خطای برخی ماموران انتظامی زاهدان در وقایع هشتم مهرماه، آرامش مجدداً بر زاهدان و استان سیستان وبلوچستان حکمفرما شود. اما متأسفانه چنین نشد؛ سیزدهم آبان ماه استان سیستان وبلوچستان بار دیگر شاهد ناآرامی ها و وقایع تلخ مشابه بود. مشابه واقعه حمله به کلانتری ۱۶ زاهدان پس از نمازجمعه ۸ مهر در مصلای این شهر، این بار اما در شهرستان خاش. سناریو دقیقاً همان بود، معترضان پس از برگزاری نماز جمعه در مسجد جامع الخلیل

فرهیختگان هفته قبل در همین صفحه نوشتیم که پس از گذشت بیش از یک ماه از اتفاقات تلخ نمازجمعه هشتم مهرماه در مصلای زاهدان، نمازجمعه های زاهدان و شهرهای اطراف هنوز محل وقوع ناآرامی ها و حواشی مشابه است. از آن زمان هفته ای نیست که لحن امام جمعه زاهدان گلایه آمیز نباشد و باقی ائمه جمعه استان سیستان وبلوچستان نیز حاضران را به آرامش دعوت نکنند. از ناآرامی های پس از نمازجمعه هشتم مهرماه در زاهدان تا حوادث تلخ ششم آبان ماه، فضای زاهدان تا ۲۸ روز ملتهب بود؛ التهابی که پیش بینی می شد با اطلاعیه شورای تامین

ظهر روز جمعه، سیزدهم آبان پس از خطبه های نمازجمعه و اقامه نماز در مسجد مکی فضای استان سیستان وبلوچستان مجدداً ملتهب شد. همان طور که گفتیم، آشوب ها این بار در شهرستان خاش و مسجد جامع الخلیل متمرکز بود. اخبار حاکی است که امام جمعه اهل سنت خاش، مولوی محمدعلی شهنوازی- که پیش تر حادثه تروریستی شاهچراغ را محکوم کرده بود- خطبه های نمازجمعه را نخوانده و فردی به نام محمد عثمان قلندرزی که بیشتر همسو با عبدالحمید است، خطبه های نمازجمعه را خوانده است. درهرصورت پس از پایان نماز فضا توسط عده ای ملتهب

فرماندار خاش در ادامه به توصیف خسارات وارده در خاش پرداخته و گفته است: «اغتشاشگران تعداد زیادی از تابلوهای میادین و خیابان ها را از جا درآوردند و ماشین های مردم محلی را به آتش کشیدند. طبق آمار اعلام شده این اغتشاشگران ۱۲ دستگاه اتومبیل را به آتش کشیدند. آنها اداره جهاد کشاورزی و اداره دارایی این شهرستان را هم تخریب کردند و اداره جهاد کشاورزی شهرستان به طور کامل در آتش سوخت. در زمان حاضر شرایط مساعد و تردد مردم در بازار و خیابان در جریان است اما مغازه ها تعطیل هستند

فرماندار خاش در ادامه به توصیف خسارات وارده در خاش پرداخته و گفته است: «اغتشاشگران تعداد زیادی از تابلوهای میادین و خیابان ها را از جا درآوردند و ماشین های مردم محلی را به آتش کشیدند. طبق آمار اعلام شده این اغتشاشگران ۱۲ دستگاه اتومبیل را به آتش کشیدند. آنها اداره جهاد

اما نکته مهمی که در اکثر روایت های مربوط به حوادث اخیر سیستان وبلوچستان مغفول مانده، چیست؟ روایت مانسبت به رسانه هایی که در مواجهه باضد انقلاب رویکردی انفعالی دارند، متفاوت است اما این تفاوت به معنای نادرستی روایت های داخلی نیست. صحبتی هم نیست که برای اولین بار مطرح کنیم، پیش تر اصل حرف را گفته ایم و هرچه از نظر زمانی جلوتر می رویم، میزان اهمیت این روایت بیشتر مشخص می شود. در خاش چه رخ داد و به چه علت؟ در پاسخ منبع مطلعی به ما می گوید: «مسجد جامع الخلیل مسجد

برخی معتقدند ناآرامی های خاش به دنبال صحبت های مولوی عبدالحمید، امام جمعه زاهدان رقم خورده و نتیجه برخی حرف های گفته شده در خطبه های نمازجمعه زاهدان بوده است. این منبع مطلع در واکنش به این موضوع می گوید: «مولوی عبدالحمید دیروز در مسجد زاهدان سخنرانی می کرد. همزمان در خاش مردم به سخنرانی امام جمعه خود گوش می دادند. حین نماز که آنلاین نبودند، از کجا باید می دانستند عبدالحمید در مسجد مکی چه می گوید. این سخنرانی در دو تایم همزمان در دو شهر مختلف بود به این ترتیب می توان گفت ناآرامی ها

«شایعه ارتکاب تجاوز توسط یک پلیس چهره نیروهای انتظامی را مخدوش می کند یا ملاحظه کاری آنها در اعلام اخبار مربوط به این اتفاق؟» این سوال مهم را یک منبع مطلع دیگر در گفت وگو با ما مطرح کرد، براساس اطلاع ما از موضوع تجاوز در چابهار، مجرم مدت زیادی است که دستگیر شده و در حبس است، اما بی توجهی به اعلام رسیدگی های صورت گرفته و در ابهام ماندن ابعاد ماجرا همچنان آتش ناآرامی ها را شعله ور می کند. این منبع

مطلع پیش تر درباره ماجرای تجاوز که بیش از سه ماه از وقوع آن می گذرد، به ما گفته بود: «شخصی که تجاوز کرده بود بلافاصله و پیش از اجرا کردن قصد خود دستگیر شده، یک هفته قبل از اربعین، البته در واقع تجاوزی در کار نبود. موضوع آزار جنسی ای بوده که مجرم فرصت انجامش را نیز پیدا

نکرده است. سازمان قضایی نیروهای مسلح این فرد را دستگیر کرده، اما سوال این است که چرا این اقدام مثبت و سازنده را اعلام نمی کنند؟ هنوز

جامعه

فره‌یختگان

داستان ناآرامی در سیستان وبلوچستان

می کند که دودش به چشم مردم محروم این نقطه از کشور خواهد رفت و به فعال شدن شکاف های مختلف قومی و مذهبی موجود در آن خواهد انجامید. ناگفته نماند که در همان اتفاقات بعد از نمازجمعه ۸ مهر هم فعال شدن این شکاف ها مشهود بود و آنچه نباید رخ داده بود. در وهله اول این تفسیر یعنی اتفاقاتی که در سیستان وبلوچستان و در شهرهای مختلف این استان در جریان است، ارتباطی با ماجرای مهسا امینی و مسائل مربوط به آن که در باقی شهرها شاهدش هستیم ندارد و اظهارات مولوی عبدالحمید هم اگر گاهی به این سمت وسوو حقوق زن ها و این طور چیزها کشیده می شود، خیلی جدی نیست. حالا اما در ارتباط با هر دو مساله مهمی که به آن اشاره کردم بد نیست چیزهایی را مرور کنیم. موضوع و محل اصلی اعتراض را اگر همان ماجرای تجاوز به دختر چابهار ی در نظر بگیریم، خب هم مساله بیان شد، هم متهم دستگیر و بازداشت شد و هم مسیر قانونی بر خور دوبررسی در حال طی شدن است. این که چرا اطلاع رسانی درست صورت نمی گیرد یا پروسه رسیدگی کند طی می شود و همچنین این موضوع مبهم باقی مانده و حساسیت های عمومی نسبت به آن پاسخ داده نشده است، سیستم باید پاسخگو باشد و مسئولان و متولیان امر که چرا هزینه اضافی برای مملکت می تراشند.

شروع به شعار سر دادن می کنند. در این میان عده ای با تحریک مردم و سر دادن شعارهای ساختارشکن فضا را رادیکال کرده و جو را ملتهب می سازند، همین تحریک و التهاب نیز برای آفریدن حوادث تلخ کافی است. عده ای با سنگ، آجر، آتش و هر آنچه در دست شان بود به سوی فرمانداری خاش حمله ور می شوند؛ در ورودی و شیشه های ساختمان فرمانداری را می شکنند و اتاقک نگهبانی آن را به آتش می کشند. ماموران حاضر در فرمانداری نیز جهت دفاع از هجوم عناصری که قصد تصرف این ساختمان را داشتند اقدام به تیراندازی می کنند. مقاومت ماموران البته

شروع به شعار سر دادن می کنند. در این میان عده ای با تحریک مردم و سر دادن شعارهای ساختارشکن فضا را رادیکال کرده و جو را ملتهب می سازند، همین تحریک و التهاب نیز برای آفریدن حوادث تلخ کافی است. عده ای با سنگ، آجر، آتش و هر آنچه در دست شان بود به سوی فرمانداری خاش حمله ور می شوند؛ در ورودی و شیشه های ساختمان فرمانداری را می شکنند و اتاقک نگهبانی آن را به آتش می کشند. ماموران حاضر در فرمانداری نیز جهت دفاع از هجوم عناصری که قصد تصرف این ساختمان را داشتند اقدام به تیراندازی می کنند. مقاومت ماموران البته

دقیق آن هنوز اعلام نشده است. گفتنی است این اغتشاشات تنها یک روز پس از پایان عملیات گازرسانی به خاش صورت گرفته که منابع محلی آن را محل تامل می دانند. «فرماندار خاش اما گفته است هجوم اغتشاشگران برای تصرف فرمانداری خاش با هوشیاری نیروهای امنیتی ناگام مانده و آرامش در شهر حاکم شده است. صاحبکل صالحی ناآرامی های خاش را این طور روایت کرد: «تعدادی عوامل اغتشاشگر ظهر امروز پس از اقامه نمازجمعه با حضور بین نمازگزاران و سردارد شعارهای هنجارشکن تلاش کردند جمعیت را تحریک کنند و در ادامه به سمت فرمانداری هجوم آوردند

سناریویی که برای سومین بار رخ می دهد

از نمازجمعه و به دنبال آن هدایت جریان اعتراض به سوی اغتشاش و حمله به مراکز دولتی، رخ می دهد. به عبارتی یک اتفاق دقیقاً با جزئیات یکسان به طور مشابه سه بار در استان رخ داده است. شاید در چنین شرایطی به جای توصیف آنچه رخ داده بهتر باشد علل و عوامل وقوع این سناریو را شناسایی کنیم و از رخ دادن مجدد این واقعه تلخ جلوگیری شود. پیش تر گفتیم ظاهراً ملاحظات بیش از اندازه شبکه ها و رسانه های داخلی اجازه نمی دهد اخبار و روایت های دستا ول از وقایع سیستان وبلوچستان ارائه کنند و همچنان

جزئی وارد می شود و شیشه هایشان را می شکنند. به اداره جهاد کشاورزی و اداره مالیات هم حمله می شود. در این میان متأسفانه عده ای از ماموران انتظامی و افرادی که به آنها حمله کرده اند نیز کشته می شوند. شاید سوال شود مگر در خطبه های نماز صحنی شد که به یکباره فضا این طور ملتهب گشت؟ در پاسخ باید بگویم خیر. تحریکی از سوی امام جمعه صورت نگرفت. کل قضیه به جریان چابهار و پرونده تجاوز برمی گردد. خواسته جمعیت این بود که آن آقا را مجازات کنید. کل این قضایا به همین برمی گردد. ماجراهای مسجد مکی

همه چیز به یک شایعه برمی گردد

هستند و نتایج را اعلام خواهند کرد. تاخیر در روشن شدن ابعاد این قضیه خیلی خرابی به بار می آورد. کاش این طور نمی شد. خاش شهر حساسی است. البته به ائمه جمعه استان گفته شده که موضوع در دست پیگیری است. اما اگر واقعاً به این پیگیری اهمیت داده می شد، بعد از سه ماه باید پاسخی دریافت می شد که نشده. یک نفر را توبیخ کنند بهتر است یا این میزان در ناآرامی ها تلفات بدهیم و این میزان خسارت به شهر و اموال عمومی وارد شود؟ آنچه واقعیت است بیان کنید. این جمعیت اصلاً ضد نظام حرفی نمی زنند و نمی خواهند چنین حرف هایی بزنند.

مردم دقیقاً نمی دانند وی دستگیر شده یا نه. هنوز برای مردم شفاف نشده سرنوشت کسی که تجاوز کرده چه شده است. به این موضوع رسیدگی شده اما اطلاع رسانی و جنبه رسانه ای آن مغفول مانده و این عدم شفافیت بر آتش سوء تفاهم می دمد. اگر نهادهای انتظامی در این مورد شفاف سازی کنند کار این طور بیخ پیدا نمی کند. «همچنین پیش تر سوال کردیم که استان تا چند روز دیگر باید شاهد ناآرامی و اتفاقات تلخ باشد تا این اقدام

صاحب امتیاز: دانشگاه آزاد اسلامی- **مدیر مسئول:** محمد امین ایمانجانی- **سر دبیر:**مسعود فروغی

تلفن وفکس: ۶۲۹۹۹۴۹۵ (۰۲۱) **کد پستی:** ۱۱۵۲۳۳۸۱۶

چاپ: چاپخانه دانشگاه آزاد اسلامی

نشانی: خیابان حافظ، پابین تر از جمهوری، رویه روی ساختمان بورس، ساختمان فرهیختگان، طبقه سوم

فره‌یختگان

فره‌یختگان

اما در ارتباط با موضوع دوم ماجرا تفاوت های اساسی دارد. این که از احساسات جریحه دار شده مردم برای مقاصد خاصی بهره برداری کنیم و به جای دعوت به آرامش، هر هفته و در خطبه های نماز جمعه بیشتر شعله های آن را تقویت کنیم، چیزی فراتر از مطالبه گری و اعتراض است. خب درباره ماجرای ۸ مهرماه و اتفاقات بعد از نمازجمعه در پی قصورات نیروی انتظامی، برخورد قاطعی صورت گرفت و فرمانده انتظامی استان و... برکنار شدند و پرونده قضایی هم برای آنها تشکیل شد و البته کسی کاری به مسببان بروز این وضع نداشت. همان طور که در ارتباط با آن مامور متهم به تجاوز مسیر قانونی در حال طی شدن است. همان قدر که از فهم مواجهه با مولوی عبدالحمید به خاطر اظهاراتش بی اطلاعیم، از ادامه دادن این مدل سخنرانی ها توسط اونیز متعجبیم، خصوصاً وقتی مدل حکومتی و برخوردی مطلوب خودشان، چند کیلومتر آن طرف تر هیچ حقی برای هیچ کسی متصور نیست. نکته تامل برانگیز تر ماجرا هم دعوت امام جمعه زاهدان به برگزاری فراتندوم است که از آن نط های تلخ و ادعاهایی است که به گمانم از سر بی اطلاعی عبدالحمید از معنی و مفهوم این کلمه است. آن هم وقتی سیستم های حکومتی مطلوب او تا به امروز یک صندوق رای را از نزدیک ندیده اند چه برسد به اینکه رفتارندومی برگزار کرده باشند.

تلاش اغتشاشگران را برای تصرف ساختمان فرمانداری خاش بی نتیجه می گذارد اما آنها به همین مقدار رضایت نمی دهند. اغتشاشات در سطح شهر ادامه می یابد و بسیاری از ساختمان های اداری و بانک ها به آتش کشیده می شوند و درگیری ها ادامه می یابد تا دوباره شاهد تصاویر تلخی از سیستان وبلوچستان باشیم. یک سناریو درطول کمتر از دوماه برای سومین بار تکرار می شود و سوال مهم این است که چرا؟ ماجرا چیست؟ آیا می شود به این سیکل اتفاقات تلخ در سیستان وبلوچستان خاتمه داد و برای انجام این مهم چه اقدامی نیاز است؟

تلاش اغتشاشگران را برای تصرف ساختمان فرمانداری خاش بی نتیجه می گذارد اما آنها به همین مقدار رضایت نمی دهند. اغتشاشات در سطح شهر ادامه می یابد و بسیاری از ساختمان های اداری و بانک ها به آتش کشیده می شوند و درگیری ها ادامه می یابد تا دوباره شاهد تصاویر تلخی از سیستان وبلوچستان باشیم. یک سناریو درطول کمتر از دوماه برای سومین بار تکرار می شود و سوال مهم این است که چرا؟ ماجرا چیست؟ آیا می شود به این سیکل اتفاقات تلخ در سیستان وبلوچستان خاتمه داد و برای انجام این مهم چه اقدامی نیاز است؟

فره‌یختگان

و با شلیک گلوله سعی در ورود داشتند. اغتشاشگران در ورودی فرمانداری را تخریب کردند و نگهبانی آن را به آتش کشیدند اما با مقاومت ماموران انتظامی از وارد آمدن خسارت بیشتر جلوگیری به عمل آمد. براساس اعلام شاهدان عینی در این میان تعدادی افراد مشکوک سمت مردم تیراندازی کردند که موجب کشته و مجروح شدن تعدادی از آنها شد، این افراد که از تصرف فرمانداری ناگام ماندند در ادامه به خیابان ها هجوم بردند و به آتش زدن چندین بانک، عابربانک، چندین مغازه و فروشگاه و کیوسک پلیس اقدام کردند. »

فره‌یختگان

موضع بسیاری از رسانه های داخلی در وقایع اخیر، در مقابل رسانه های معاند آن ور آبی یک موضع دفاعی و انفعالی است. نباید اجازه داد ضدانقلاب در روایت ها قدم اول را بردارد و ابتکار عمل را در دست بگیرد، در غیر این صورت نتیجه همین می شود که ناآرامی ها تا امروز ادامه یافته و به سبب ملاحظات بیش ازحد رسانه های داخلی همواره یک گام عقب تر از سایر رسانه ها قرار می گیریم. این تفلل ها ما را در جنگ روایت، جنگی بسیار با اهمیت در حوزه رسانه بازنده میدان می کند.

زاهدان هم همین بود، اما به آن توجهی نشد و در نتیجه آتش ناآرامی ها بیشتر شعله ور شد. عده ای از مردم ناراحتند و خواسته شان این است؛ همان طور که مقامات قضایی و انتظامی استان از خانواده آسیب دیده های وقایع هشتم مهر دلجویی کرد و قول پیگیری دادند، به قضیه شایعه تجاوز صورت گرفته در چابهار نیز رسیدگی شود. پاسخ مردم داده شود و مقامات مسئول بگویند بالاخره نتیجه رسیدگی ها چه شد. تجاوزی صورت گرفته است یا یا خیر؟ اگر اینچنین است می بایست در این مورد شفاف سازی و روشنگری انجام گیرد. »

فره‌یختگان

خواسته این مردم آن است که قضیه چابهار و وضعیت این فرد خاطلی سریع تر مشخص شود. کل آشوب ها در این استان از این ماجرا بلند شد. ربطی هم به فوت مهسا امینی ندارد. اوضاع اقتصادی به سامان نیست و مردم گله مندند اما این طور نیست که بخواند به اعتراض به این اوضاع ناآرامی به وجود بیاورند و خیابان ها را ناامن کنند. موضوع چابهار اما موجب افزایش خشم و جریحه دار شدن احساسات شان شده است. اصل موضوع همین است وگرنه نه روایت رسانه های ضد انقلاب درست است و نه روایت هایی که به موضوع تجاوز در چابهار اشاره ای نمی کنند. »

از سوی نهادهای قضایی و انتظامی صورت بگیرد؟ سوالی که حالا پاسخ به آن اهمیت دوچندان یافته است. چند ناآرامی دیگر باید در استان رقم بخورد؟ تا چه مدت باید فضا ملتهب باقی مانده و رها شود تا دشمنان از آن سوء استفاده کرده و بر موج خشم جمعیت سوار شوند؟ چرا با وجود همه این ناآرامی ها، مسئولان امر به سادگی آب شفافیت را بر آتش ابهام نمی ریزند و آن را خاموش نمی کنند؟

فره‌یختگان